

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud. Ako su vam potrebne dodatne informacije, pogledajte naznaku o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informativna naznaka o sudskoj praksi Suda broj 125

Decembar 2009. godine

Kart protiv Turske - 8917/05

Presuda od 3.12.2009 [VV]

Član 6.

Krivični postupak

Član 6-1

Pristup sudu

Krivična optužba

Nemogućnost jednog člana parlamenta da skine parlamentarni imunitet da bi se branio u krivičnom postupku: *Član 6. stav 1. primjenjiv; nema povrede*

Činjenice – Protiv podnosioca predstavke su pokrenuta dva krivična postupka u vezi sa njegovim profesionalnim aktivnostima kao advokata. Nakon toga, 2002. godine, on je izabran za člana Velike nacionalne skupštine Turske, kada mu je dodijeljen parlamentarni imunitet. Od Zajedničke komisije Nacionalne skupštine je zatraženo da skine imunitet podnosiocu predstavke, ali je ona donijela odluku da se obustavi krivični postupak protiv njega do kraja njegovog parlamentarnog mandata te je prosljedila tu odluku Nacionalnoj skupštini u plenarnom sazivu. Podnosilac predstavke je uložio prigovor tvrdeći da ima pravo da mu se sudi u pravičnom postupku, ali je navedena odluka primijenjena. On je, 2007. godine, ponovo izabran za člana parlamenta. Njegov zahtjev za skidanje parlamentarnog imuniteta je ostao neriješen pred parlamentarnim organom.

Presudom od 8. jula 2008. godine (vidi, Informativna naznaka broj 110), Vijeće Suda je ustanovilo kršenje člana 6. stav 1. Konvencije.

Pravo – Član 6. stav 1: a) *Primjenjivost* – Položaj osobe je bio ugrožen kada su krivične optužbe protiv njega ostale neriješene dugi period. Nema sumnje da se ovaj predmet odnosi na pitanje prava podnosioca predstavke da izloži vlastiti predmet u razumnom roku. Prema tome, potrebno je zaključiti da je član 6. stav 1. primjenjiv.

b) *Poštivanje* – Dejstvo načina na koji je nepovredivost primjenjena u ovom predmetu se mora ispitati u vezi sa potrebom da se sačuva institucionalni cilj parlamentarne nepovredivosti: što mjera manje služi zaštiti integriteta parlamenta, to je opravdanje za nju imperativnije. Odluke da li skinuti ili ne imunitet nesumnjivo potpadaju pod polje procjene država. Da bi se uvjerio da li se vladavina prava poštivala, prvi korak je ispitivanje institucionalne konfiguracije sistema parlamentarne nepovredivosti u turskom pravu te uslova njene implementacije. Tačno je da je nepovredivost koju uživaju turski članovi parlamenta šira u mnogim aspektima, nego u nekim drugom državama članicama. Međutim, opseg dodijeljene zaštite se ne može po sebi smatrati prevelikim; ona je relativna; ograničena je trajanjem mandata članova parlamenta te podliježe izuzecima, tj. može biti skinuta. Ona se primjenjuje samo na krivične stvari. Ne primjenjuje se na predmete *flagrante delicto*, ni na specifična krivična djela protiv režima ili države. Osim toga, dok je opseg parlamentarne nepovredivosti u Turskoj šire definiran, ne čini se da je u nesuglasju sa rješenjima usvojenim u većini evropskih parlamentarnih sistema. U ovom predmetu je jasno da je on imao dejstvo onemogućavanja okončanja krivičnog postupka protiv podnosioca predstavke. Međutim, interes podnosioca predstavke u tom pogledu treba biti procijenjen u svjetlu njegovog prava na sud, a ne njegovog prava na skidanje imuniteta na njegov zahtjev. Takve odluke su stvar domaćeg postupka parlamenta te, prema tome, potpadaju jedino pod nadležnost tog organa. Uloga Suda je da ispita da li je parlamentarni postupak u tom domenu u skladu sa pravima zagwarantiranim Konvencijom. Parlamentarni postupak za ispitivanje zahtjeva za skidanje imuniteta je definiran i reguliran Ustavom i Poslovníkom Nacionalne skupštine koji određuju postupak koji se treba poštivati. Taj postupak je uslovljen određenim formalnostima kojima se osigurava poštivanje prava na odbranu u svakoj fazi postupka odlučivanja i žalba protiv odluka koje su donijeli relevantni parlamentarni organi. Podnosilac predstavke je imao mogućnost ostvarivanja prava koja su tako zagantirana ulaganjem prigovora na odluke o obustavljanju krivičnog postupka protiv njega. Osim toga, mehanizam za implementiranje parlamentarne odgovornosti odlukom o skidanju ili neskidanju imuniteta je jedan od načina na koji parlament ostvaruje svoju samostalnost. Takve odluke su po prirodi političke odluke, a ne sudske odluke, tako da se ne može očekivati da one zadovolje iste kriterije kao sudske odluke u pogledu obrazloženja. Osim toga, postoji stalni trend u praksi parlamentarnih organa od izbora 22. parlamenta da se ne udovoljava zahtjevu za skidanje imuniteta članovima parlamenta. Čini se da ta praksa nema nikakav diskriminatorni ili proizvoljni karakter. Pored toga, dok je razmatranje zahtjeva od strane relevantnih parlamentarnih komisija vremenski ograničeno unaprijed definiranim rokovima, to nije slučaj kada se oni prosljede skupštini u plenumu. U ovom predmetu, Sud ne može ignorirati činjenicu da je podnosilac predstavke predmet krivičnih optužbi koje nisu riješene više od šest godina, što predstavlja period koji se može produžiti dok ne prestane biti član parlamenta. Iz toga proizilazi da je nesigurnost svojstvena svakom krivičnom postupku naglašena u ovom predmetu osporenim parlamentarnim postupkom budući da su kašnjenja koja je on uzrokovao rezultirala ekvivalentnim kašnjenjima u krivičnom postupku. Međutim, dok je Vijeće zaključilo da takva kašnjenja nanose štetu podnosiocu predstavke, Veliko vijeće ne može ignorirati posebnu prirodu statusa podnosioca predstavke, a ni specifičnost osporenog postupka: veza između imuniteta člana parlamenta i njegovog statusa je fundamentalni aspekt predmetnog pitanja. Krivični postupak na koji se podnosilac predstavke žali je

pokrenut protiv njega prije nego što je izabran za člana parlamenta. Kao advokat, on nije mogao biti nesvjestan posljedica koje bi njegov izbor imao na predmetni postupak, tj. da on ne bi mogao odustati od svoje nepovredivosti, niti bi je jednostavno mogao skinuti na svoj zahtjev. Imajući u vidu neuobičajenu prirodu žalbe u okviru koje imunitet nije shvaćen kao povlastica, nego kao nepovoljnost koja je u vezi sa parlamentarnom funkcijom, Sud zaključuje da je stepen pretrpljene štete također faktor koji se treba uzeti u obzir pri određivanju posljedice kašnjenja, koje je svojstveno statusu članova parlamenta, na pravo podnosioca predstavke da se sasluša njegov slučaj pred sudom. Pri ocjenjivanju štete koju je pretrpio podnosilac predstavke, važno je imati na umu da osporeno kašnjenje predstavlja vrijeme koje je potrebno da se ispituju zahtjevi za skidanje imuniteta u parlamentarnom postupku, a ne vrijeme koje je potrebno da se okonča krivični postupak kao takav. Ne postoji razlog u ovom predmetu da se smatra da podnosilac predstavke ne bio imao pravično suđenje nakon isteka mandata. Ne čini se da je parlamentarni postupak nepovoljno uticao na taj postupak na bilo koji način, naročito zbog toga što nije uticao na presumpciju nevinosti na koju sve optužene osobe imaju pravo. Ovdje ne treba gubiti iz vida činjenicu da su odluke koje su donijeli parlamentarni organi u tom pogledu lišene bilo koje krivične ili represivne svrhe te je, u principu, njihov cilj - budući da je skidanje imuniteta generalno odbijeno - zaštita članova parlamenta, a ne nanošenje štete članovima parlamenta. U ovom predmetu, ne samo da je onemogućavanje krivičnog postupka, što je rezultat parlamentarne nepovredivosti, samo privremeno nego parlament u principu nije intervenirao uopće u toku postupka kao takvog. U ovom predmetu, parlament je, pri ispitivanju zahtjeva podnosioca predstavke za skidanje imuniteta, jednostavno razmatrao da li bi nepovredivost, kao privremena prepreka sudskom postupku, trebala biti ukinuta odmah ili je potrebno čekati kraj parlamentarnog mandata podnosioca predstavke. Prema tome, dejstvo je jednostavno bilo obustavljanje toka postupka bez uticaja na njega ili učestvovanja u njemu. U vezi sa žalbenim navodima podnosioca predstavke da je postupak protiv njega ukaljao njegovu reputaciju, sama priroda tog oblika štete je takva da se manifestira čim se podnesu optužbe službenim putem. Međutim, u ovom predmetu nema sumnje da su čast i reputacija podnosioca predstavke zaštićeni principom presumpcije nevinosti.

U svjetlu navedenog, Sud smatra da, dok je kašnjenje svojstveno parlamentarnom postupku uticalo na pravo podnosioca predstavke da njegov predmet sasluša sud, prilikom kašnjenja postupka u ovom predmetu samoj suštini tog prava nije nanesena šteta. Budući da je ograničen vremenom i reguliran posebnim pravilima koja se odnose, *inter alia*, na obustavljanje toka vremena u svrhu ograničenja, osporeni imunitet je jednostavno predstavljao privremenu proceduralnu prepreku krivičnom postupku ne lišavajući ni na koji način podnosioca predstavke mogućnosti da se o njegovom predmetu odlučuje u meritumu. Međutim, u vezi sa zahtjevima vladavine prava, tip imuniteta u vezi sa statusom podnosioca predstavke kao člana parlamenta je validan samo zbog legitimnosti ciljeva koji se slijede, tj. očuvanje integriteta parlamenta i zaštita opozicije. Nemogućnost podnosioca predstavke u ovom predmetu da povuče svoju nepovredivost potpada pod opseg legitimnih ciljeva koji su tako definirani. U tom smislu, individualno odustajanje podnosioca predstavke ne može biti zamjena za odluku Nacionalne skupštine. Konačno, budući da pravo da se dobije presuda u pogledu krivičnih optužbi nije apsolutno, naročito kada ne postoji fundamentalna nepovratna štetna posljedica po stranke, neskidanje parlamentarnog imuniteta podnosiocu predstavke nije uticalo na njegovo pravo na sud do stepena koji bi bio disproporcionalan legitimnom cilju koji se slijedi.

Zaključak: nema povrede (trinaest glasova naspram četiri glasa).

© Vijeće Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2012.

Službeni jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod je realiziran zahvaljujući pomoći Fonda povjerenja Vijeća Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On ne obavezuje Sud, niti Sud preuzima bilo kakvu odgovornost za njegov kvalitet. On može biti preuzet sa baze podataka sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, HUDOC, (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud proslijedio. On može biti reproduciran u nekomercijalne svrhe pod uslovom da puni naziv predmeta bude citiran, zajedno sa navedenom naznakom o autorskim pravima i pozivanjem na Fond povjerenja za ljudska prava. Poziva se bilo koja osoba koja želi da se služi ovim prevodom, u potpunosti ili djelomično, u komercijalne svrhe da kontaktira publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de donnée à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights
This summary by the Registry does not bind the Court.

Click here for the [Case-Law Information Notes](#)